

Club de Lectura Canòdrom: Alba/Amanecer (Octavia Butler)

Sessió del 18 de febrer de 2026

Assistència presencial: David, Julio, Mar, Sara

A través de comunitat.canodrom: Oriol, Ferran

Quin o quins personatges us han caigut bé/malament? Quin us ha generat més rebuig?

David: Per com és la novel·la, amb qui més temps passes és la Lilith i és qui t'acaba generant més sentiments. Gran part dels humans amb qui es troba acaben morint. El que més l'incomoda és la part sexual dels humans, quan intenten violar una tia.

Julio: Els oankali no li agraden gaire com a raça alienígena. Hi ha massa secretisme. És molt estrany aparèixer a una nau. Tot i això, li ha fet pensar molt. Li recorda als inicis de la civilització, perquè l'objectiu d'ells és sobreviure. Els humans no volien la destrucció i estaven en deute amb els oankali.

Mar: Hi havia moments en què els hi queien bé els oankali, però són molt moralistes. Els humans també, vaja quin quadre! Quan es comencen a despertar li sembla molt claustrofòbic. La Lilith és molt meticulosa amb quins humans vol despertar. On posa Butler el límit entre seducció i violació?

Sara: Va amb la Lilith, encara que l'incomoda admetre-ho, perquè ella fa el que toca per sobreviure i creu que també ho faria. Però també entén la ràbia dels humans que es desperten i la veuen com a traïdora. El que més rebuig li genera són els Ooloi. No perquè siguin "dolents" sinó pel rotllo del control subtil, elegant, del plaer i la reproducció. T'estan manipulant biològicament però amb "bona intenció". Això fa molt més mal que la violència oberta.

Oriol: Caure bé, el que es diu caure bé, no sé... Troba que cap personatge se'n salva d'actuar amb prejudicis i, quan convé, amb maldat. Per això qui més rebuig li genera són els humans, que no hi ha manera que aprenguin la lliçó i cauen en les mateixes merdes una vegada i una altra. Però els Oankali tampoc se'n lliuren, perquè al final no són més que un mirall on creu que Butler vol que ens mirem. Arribar a aquesta conclusió és una mica frustrant, però creu que al final tot té a veure amb la por i la manera, normalment desafortunada, com la gestionem. I, en particular, la por a la mort, que és la que està a la base de totes les altres.

Ferran Esteve: No sap fins a quin punt algun dels personatges pot caure bé en aquesta novel·la. Els humans pateixen la seva pròpia misèria després que la seva espècie s'hagi abocat a l'extinció, i els oankali se'ns presenten com a éssers fonamentalment freds i calculadors, per molt que estableixin vincles forts entre ells mateixos i amb els humans. Una de les coses que més li va cridar l'atenció de la trilogia és que Butler no simplifica ni humanitza els extraterrestres; són una espècie

molt diferent de la humana i l'enteniment i l'establiment de relacions "sanes" és molt difícil. Es pregunta si també té a veure amb el conflicte racial als Estats Units, ja que el llibre té una lectura colonial interessant.

Debat sobre els Oankali com a societat

David: Els oankali semblen una societat amb qui compartim molt poc: fan trios, no es barregen entre tribus, i sembla també que no tenen classes ni intercanvis econòmics... aleshores no veu que hi hagi un símil clar. Sí que a la part tecnològica o de control genètic hi ha més similituds amb nosaltres.

Sara: Això de la por a la mort com a motor l'ha deixat pensant. Perquè els Oankali justament ofereixen immortalitat (quasi) i els humans la rebutgen. Prefereixen morir purs que viure transformats. I això diu molt, no? Potser la por no és a la mort sinó a deixar de ser qui creiem que som.

I si portem Butler al 2025: la por a l'altre, la hibridació i els debats sobre qui pertany i qui no?

Oriol: Aquí hi ha dos temes que suposa que en algun lloc conflueixen. La por a l'altre entès com "el que ve de fora" i que sentim que va ocupant progressivament els nostres espais: l'habitatge, la feina, l'espai públic, etc. I la por a l'altre en el que ens podem convertir quan la IA comenci a entrar en els nostres cossos. Per la primera, les sortides bàsiques que tenim són l'empatia o l'odi, que al cap i a la fi són sentiments que ens resulten familiars i, erròniament o no, ens donen seguretat. Però davant l'altra por encara no tenim un sentiment clar a desenvolupar, sinó que encara són una barreja de moltes coses (curiositat, desconcert, rebuig, esperança...) que no sabem ben bé com gestionar i que ens criden a procrastinar i no fer res a l'espera que algú ens aporti claredat.

Sara: La por a la hibridació, a "deixar de ser nosaltres", al mestissatge com a amenaça... això és literal als discursos sobre migració que escoltem cada dia: "ens canviaran", "perdrem la nostra identitat", "ja no serem els mateixos". I el que li flipa és com Butler gira la truita: són els poderosos (els Oankali) els que volen la barreja. Normalment el discurs colonialista és "nosaltres purs, ells els que venen a contaminar-nos". Aquí és al revés i ens incomoda igual.

Mar: Deixes de ser humà quan comences a hibridar-te amb els oankali? Quina és l'essència de ser humà?

Ferran: Una de les coses que més li va agradar de la novel·la és el fet que els humans ni tan sols poden estar en presència dels oankali sense entrar en pànic. Necessiten molt de temps per acostumar-se al seu aspecte. És una bajanada, però és l'aproximació més realista que ha trobat en la ciència-ficció sobre com podria reaccionar un humà en veure un extraterrestre. La lectura actual que en fa, però, no és sobre la por a l'altre, sinó sobre la por a un altre dominador. Al cap i a la fi, els oankali són una espècie "salvadora" però a la vegada no ofereixen cap alternativa

als humans. Amb relació a "qui pertany i qui no", també és interessant veure (això surt al llarg de tota la trilogia) com es genera una divisió entre els que accepten col·laborar amb els oankali i els que no, i com l'essència d'allò que és humà es va diluint.

David: Hi ha una part interessant aquí perquè ella òbviament porta els temes racials a la conversa. A mesura que desperta els humans, també tenen conflictes racials entre ells: per exemple, quan li diuen "maricón" al Josep o quan un mira malament a l'altre perquè té accent. Tenen conflictes interns i externs, de racisme també. La por a l'hibridació ja la tenen entre ells.

Sara: Sí! I fixa-t'hi que la Lilith és dona i negra, i Butler fa que sigui ella qui desperta primer, qui té més poder (relatiu), qui mana. Això inverteix totes les jerarquies habituals. Potser Butler diu que som tan jeràrquics que encara que ens posessin davant dels aliens, trobaríem manera de crear categories i excloure. Que és la nostra naturalesa.

David: A la Segona Guerra Mundial ja trobaves gent que col·laborava amb els nazis, per exemple.

Gènere, sexualitat i reproducció

Julio: Va llegir una entrevista que deia que Butler sempre li agradava deixar els finals i les trames obertes, perquè el lector imagini.

David: S'ha preguntat pel tema LGTBI, però els homes a la part final busquen "la seva dona". No es plantegen que la societat futura es pugui reproduir d'una altra forma.

Sara: Sí! És curiós perquè Butler crea els Oankali amb 3 gèneres i un model reproductiu radicalment diferent... però quan els humans intenten tornar a la normalitat, van directes al model hetero tradicional. Ni un sol personatge planteja relacions gais, lèsbiques, o configuracions no monògames. És com si sota pressió tornessin a l'imaginari més conservador.

David: La Lilith està embarassada, però també els ooloi. Què serà aquesta barreja genètica? Funciona en l'àmbit estètic o com? No ho acaba d'entendre. I a partir d'ara els humans també necessitaran algú d'aquesta espècie? O no?

Mar: El nen del principi que deixen amb ella, no tornen a parlar-ne mai més. Hi ha personatges que entren i se'n van molt ràpid! Potser en el fons tot és per testejar-la? L'important era que acabés sortint el seu embaràs i prou?

David: Hi ha mil humans a la nau clonats? O per què no repoblen ells el planeta?

Propera lectura

Ritos de madurez (Adulthood Rites, 1988) - segon volum de la trilogia Xenogènesi
7 de maig, 16h